

ISSN
2547-989X

Sinop Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi

Araştırma Makalesi

Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (1), 448-469

Geliş Tarihi:30.03.2024 Kabul Tarihi:20.05.2024

Yayın: 2024 Yayın Tarihi:31.05.2024

<https://doi.org/10.30561/sinopusd.1461655>

<https://dergipark.org.tr/sinopusd>

SEYAHATNAMELERE GÖRE XV. YÜZYILDA HİNDİSTAN'DAKİ SOSYAL HAYAT

Emre KESER*

Öz

Hindistan coğrafyası tarih boyunca Türk-İslam medeniyetinin yayılma sahası içerisinde. Bu bakımdan batı uygarlığı uzun bir süre bölgede etkin olamamıştır. XV. yüzyıl Türk-İslam medeniyetinin Hindistan'a tesir edebildiği bir zamandır. Bu süre zarfında Hindistan'ı farklı coğrafyalardan birçok seyyah ziyaret etmiştir. Bunların büyük kısmı ticaret maksadıyla bölgeye gelmiştir. Nicolo dei Conti ve Girolamo di Santo Stefano da ticaret amacıyla bölgede bulunan seyyahlardandır. Rus Afanasiy Nikitin aynı sebeplerle Hindistan'ın birçok yerini gezmiştir. Abdürrezzak Semerkandî gibi siyasi bir mahiyetle Hindistan'a gelenlerde mevcuttur. Bu seyyahların tamamı Hindistan'daki sosyal yaşamı iyi bir şekilde analiz etmeyi başarmıştır. Hindu gelenek ve göreneklere ana hatlarıyla benzer gözükse de detaylı incelendiğinde arasında büyük farklar vardır. Hinduların yerel adetleri ve çok tanrılı dinleri aralarında sosyal bütünlüğün oluşmasını engellemiştir. Bölgedeki İslam topluluklarıysa aynı kültür öğeleriyle sosyal hayatta var olmayı başarmıştır. Bu durum bölgedeki Müslümanların asimile olmasını engellemiştir. Bu çalışmada XV. yüzyıl Hindistan'ını konu alan seyahatnameler incelenmiştir. Bu sayede bölgedeki sosyal yaşamın anlaşılması sağlanmıştır. Seyahatnamelerde verilen bilgiler birincil kaynak olduğu için oldukça mühimdir.

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Sosyal Hayat, Seyahatname, Müslüman, Hintli

According to The Travelogues Social Life in India in the 15th Century

Abstract

The geography of India has been within the expansion area of the Turkish-Islamic civilization throughout history. In this regard, western civilization could not be effective in the region for a long time. The 15th century is a time when the Turkish-Islamic civilization could influence India. During this period, many travelers from different geographies visited India. Most of them came to the region for trade purposes. Nicolo dei Conti and Girolamo di Santo Stefano are also among the travelers who were in the region for trade purposes. Russian Afanasy Nikitin traveled to many parts of India for the same reasons. There are also those who came to India for political purposes, such as Abdurrezzak Samarkandî. All of these travelers managed to analyze social life in India well. Although Hindu traditions and customs seem similar in outline, there are big differences when examined in detail. The local customs and polytheistic religions of the Hindus prevented the formation of social unity among them.

* Dr., emrekeserr@yahoo.com, <https://orcid.org/0000-0003-0360-7492>

Islamic communities in the region have managed to exist in social life with the same cultural elements. This situation prevented Muslims in the region from assimilating. In this study, travel books about India in the 15th century were examined. In this way, an understanding of the social life in the region was achieved. The information given in travel books is very important as it is the primary source.

Keywords: India, Social Life, Travelogue, Muslim, Indian

Giriş

Hindistan'ın XV. yüzyıldaki siyasi yapısı bölgenin sosyolojik durumunu etkiledi. Bahsedilen yüzyıl aralığında Müslüman ve Hintlilere ait birçok devlet Hindistan'da hüküm sürdü. Bu siyasi yapılar arasında merkezi otoritesi kuvvetli olanlar Hindistan'ın sosyolojik gelişiminde mühim rol oynadı. XV. yüzyıl itibariyle Delhi Türk Sultanlığı bölgenin güçlü Müslüman devletlerinden birisiydi. Delhi şehri mühim bir kültür merkezi haline geldi. İslam-Hint medeniyetlerinin karşılıklı tesiri bölgedeki sanat ve kültür hayatının gelişmesini sağladı. Moğol ordularının 1258 yılında Bağdat'ı yağmalaması İslam dünyasında Delhi'nin ön plana çıkmasına neden oldu. Müslümanların müziği, minyatür sanatı, temizlik kültürü Hindu asillerin yaşamını oldukça etkiledi. Bölgedeki Müslüman elitlerde başta yemek kültürü olmak üzere birçok yerel geleneğe aşina oldu (Johnson, 2007, s. 19). Delhi Türk Sultanlığı kurulduğu 1206 yılından itibaren Hindistan'ın kuzey, orta ve hatta güney bölgelerinde hakimiyet kurmayı başardı. Bu devlet Hindistan'ın sosyal, iktisadi ve idari yaşamına uzun bir süre nüfuz etti (Koç, 2022, s. 116). 1482 senesinde başlayan iç karışıklıklar Delhi Türk Sultanlığı'nı zayıflattı. Nihayetinde Delhi Türk Sultanlığı 1527 senesinde yıkıldı (Konukçu, 1992, s. 354).

Delhi Türk Sultanlığı'nın hâkim olduğu Hindistan'ın orta kesimlerinde yeni Türk İslam devletleri teşekkül etti. Gucerat (1407-1572), Malva (1392-1531), Handeş (1370-1601) gibi sultanlıklar bölgede egemen oldu. Bu devletler Hindistan'ın orta kesimlerindeki İslam kültürünün devamını sağladı. Hindistan'ın güney kesimlerinde kurulan Behmenî Sultanlığı (1347-1527) Hinduların kurduğu büyük siyasi

yapılarla mücadele etti. I. Muhammed Şah döneminde Vijayanagar Devletine karşı büyük askeri zaferler kazanıldı. (Konukçu, 1992, s. 353).

Hindular tarafından kurulan Vijayanagar Devleti (1350-1646), XV-XVI. yüzyıllarda güney Hindistan'ın en önemli devletiydi. Vijayanagar Devletinin Hindu medeniyetinin korunması ve inşasında mühim hizmetleri oldu. Bu devlet zamanında Hindistan'ın güney kesimlerinde büyük şehirler kuruldu. Ticaret ve zanaat faaliyetleri gelişti. Behmenî Sultanlığı ve Vijayanagar Devleti arasındaki ticaret iki kültürün birbirini tanımasını sağladı. Bu dönemde Avrupalı tüccarlar Hindistan'ın güney kıyılarına gelmeye başladı (Chandra, 2014, s. 138). XV. yüzyılda gelişen olaylar Müslümanlar ile Hindular arasında ortak bir medeniyet inşası için yeni fikir akımları oluşturdu. Bölgedeki İslam devletlerinin Hinduları kazanma siyaseti Hindistan bölgesinin sosyal ve kültürel hayatına katkıda bulundu (Demir, 2024, s. 180).

Avrupalı tüccarlar uzun zamandan beri Arabistan, Afrika, Çin gibi Asya ülkeleriyle ticaret yapıyorlardı. Hint okyanusunda faaliyet gösteren bazı tüccarlar için Hindistan kıyıları konaklama noktası olarak görülüyordu. VII. yüzyıl itibariyle Hint okyanusu ticaretine Müslüman tüccarlar hâkim oldu. Daha sonra Çinliler Song Hanedanlığı döneminde deniz ticaretinde etkindi. Portekizlilerin XIII. yüzyılın başlarında denizlerde yeni rotalar araması Hindistan'ın kaderini önemli ölçüde etkiledi. Portekizliler Vasco da Gama önderliğinde bölgeye geldi. Karayolundan daha kısa ve kâr getiren deniz ticareti Atlantik kıyısındaki tüccarlar için oldukça avantajlıydı. Bölgenin zenginliklerine ucuza ulaşmak Avrupalılar için hayati bir durum haline gelmeye başladı. Hindistan'daki İslam fetihleriyle oluşan istikrar ticaret için uygun bir ortam sağladı. Bu gibi durumlar Hindistan'a birçok seyyahın gelmesine neden oldu (Spodek, 2007, s. 25).

1. XV. Yüzyılda Hindistan'ı Ziyaret Eden Seyyahlar

XV. yüzyılda Hindistan'ı ziyaret eden seyyahlar bölgenin sosyal yaşamı hakkında kıymetli bilgiler verdi. Bu seyyahlar arasında Nicolo dei Conti (1395-1469) Hindistan'ın içtimai yaşantısını canlı bir üslupla okuyucuya aktardı. İtalyan seyyah 1395 yılında Venedik'te doğdu. Nicolo dei Conti gençlik yıllarında Şam'da

bulundu ve burada Arapça öğrendi. Bağdat'a giden Arap kervanlarına katılarak Arapçasını geliştirdi. İtalya'ya döndüğünde bir süre papalık özel sekreteri ve ünlü bilim adamlarından Gian Francesco Poggio Bracciolini ile birlikte çalıştı. Conti Hindistan'a yaptığı 1420-1440 senelerinde seyahatlerinde genellikle ticari yollara sadık kaldı. İtalyan seyyah Vijayanagar Devletinin önemli şehirlerinde bulundu. Nicolo dei Conti Hindistan bölgesindeki sosyal yaşam hakkında değerli bilgiler edindi. (Bamgartner, 2003, s. 277).

Abdürrezzak Semerkandî (1413-1482), XV. yüzyılda Hindistan'ı ziyaret etmiş olan önemli seyyahlardan biriydi. Semerkandî 1413 senesinde Herat şehrinde dünyaya geldi. Babası Timur sarayının mühim bürokratlarındandı. Bu sebeple önemli ilim adamları tarafından yetiştirildi. Abdürrezzak Semerkandî'nin Hindistan bölgesine gitmesi siyasi olaylar neticesinde gerçekleşti. Timur İmparatorluğu'nun hükümdarı Şahruh onu İslam ve Hindu hakimiyetinde olan yerlere gönderdi. Semerkandî 1441 senesinde başladığı Hindistan seyahatini 1443'te tamamladı. Semerkandî Hindistan, Horasan ve İran bölgelerine yaptığı yolculukları Matla'us Sa'deyn ve Mecma'ul Bahreyn isimli eserinde topladı. Abdürrezzak Semerkandî bu eserinde Hindistan'daki sosyal yapıya detaylı bir şekilde değindi (Azamat, 1988, s. 299).

Rus Afanasiy Nikitin (?-1475) XV. yüzyıl Hindistan'ı hakkında önemli bilgilere sahip bir tüccardı. Onun yolculuğu sırasında tuttuğu notlar, XV. yüzyıl Hindistan'ını anlatan mühim kaynaklardandır. Nikitin'in doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Rus seyyah doğduğu şehir olan Tver'de ticari faaliyetler yürütüyordu. Nikitin, Kafkasya ve İran bölgelerine giden ticari kervanları yönetti. Rus seyyahın büyük meblağlar harcadığı kervanı Astrahan yakınlarında yağmalandı. Nikitin zararını karşılamak ve yeni yerler görme tutkusunu tatmin etmek için Hindistan'a gitmeye karar verdi. Rus seyyahın yolculuğu 1466-1472 yılları arasında gerçekleşti. O, Rusya'ya dönüş rotasında Afrika kıyıları ve Osmanlı topraklarını da ziyaret etti. Afanasiy Nikitin 1475 yılında hayata veda etti (Yaroslavtsev, 2017, s. 1361). Nikitin denizaşırı seyahat eden ilk Rus olarak tarihe geçti. Rus seyyah büyük bir entelektüel

birikime sahipti. O, bu sebeple Hindistan coğrafyasının sosyolojik yapısını çok iyi analiz etmiştir (Baranov, 1939, s. 4-5).

XV. yüzyılda Hindistan bölgesine seyahat eden önemli seyyahlarından birisi Girolamo di Santo Stefano'dur. Cenovalı seyyahın doğum ve ölüm tarihi tam olarak tespit edilememiştir. Girolamo di Santo Stefano 1494 yılında arkadaşı ve ortağı olan tüccar Girolamo Adorno ile birlikte yola çıktı. İki İtalyan tüccar önce Kahire daha sonra Hindistan'a uzanan bir dizi ticari faaliyette bulundu. Bu seyahatler sırasında Girolamo Adorno 1496 yılında öldü (Barozzi, 1999, s. 32-33). Girolamo di Santo Stefano 1499 yılında Hindistan seyahatinden döndü. Bu sırada seyahat notlarını bir arkadaşına gönderdi. Portekizli bir matbaacı olan Valentim Fernandes'in bu notları kendi diline çevirmesiyle kitabın tanınırlığı arttı. Girolamo di Santo Stefano'nun eserinde Hindistan'ın sosyal yaşamı hakkında değerli bilgiler bulunmaktadır (Barozzi, 1999, s. 34).

2. XV. Yüzyılda Hindistan'da Sosyal Hayat

XV. yüzyılda Hindistan'daki siyasi yapı ve coğrafi koşullar sosyal durumun gelişimini oldukça etkilemişti. Türkler, Hindistan'ın kuzey kesimlerini kontrol eden İslam devletlerinin yöneticileriydi. Bu kesim gaza ve cihat anlayışına oldukça bağlıydı (Dale, 2009, s. 11). Birçok Müslüman bu anlayış sayesinde Hindistan bölgesine yerleşti. Moğol istilasının da Hindistan'daki İslam nüfusunun artışında ciddi bir etkisi oldu (Rashid, 1969, s. 3). Hindistan'da kurulan İslam devletlerinde yönetici sınıfa mensup Türklerin Hindulara karşı olumlu bir bakış açısı vardı. Genellikle Müslüman devletlerin hâkim olduğu topraklarda gayrimüslim sınıfında değerlendirilen Hindulara hoşgörü ve saygıyla yaklaşıldı (Rashid, 1969, s. 7). Ayrıca bölgedeki İslam kültürünün şekillenmesinde Muhammed İbnü'l-Arabi (1165-1240), Mevlâna Celaleddin Rumi (1207-1273) gibi tasavvuf ehillerinin etkileri vardı (Dale, 2009, s. 13).

Yerli Hindu kültüründe İslam dünyasından çok daha farklı bir sosyolojik anlayış egemendi. Bölgede Vedizm, Brahmanizm ve Budizm gibi çok tanrılı dinlere

inaniş vardı. Bu dinlerdeki tanrılar farklı anlamlar sembolize ediyordu. Yaratma yeteneğine sahip Brahma, koruyucu özelliklere sahip Vişnu ve yok edici niteliğe sahip Şiva tanrıları ön plandaydı (Buck, 1999, s. 22.). Hindular arasında din adamları, askerler, tüccarlar ve köleler olmak üzere 4 ana kast vardı. Bunların hakları ve statüleri birbirlerinden ayırıydı (Buck, 1999, s. 29). Hinduların hâkim olduğu bölgelerde köleler bile kast sistemine göre ayrılmıştı. Bu dönemde yaklaşık 15 tür farklı kölelikten bahsedilebilir (Rashid, 1969, s. 30).

Nicolo dei Conti'nin notlarında bu kast sistemini coğrafi olarak 3 kısma ayrılmıştır. İran'dan İndus'a kadar olan bölge ilk kısım, İndus'tan Ganj'a kadar olan alan ikinci kısım, bu toprakların ötesinde bulunan bölge üçüncü kısım olarak tanımlandı. Bahsedilen üçüncü kısım refah seviyesi olarak diğer bölgelerden oldukça üstündü. Burada yaşayanların büyük çoğunluğu tüccar ve gelir düzeyi yüksek işlerde çalışırdı. Bu bölgede ikamet edenlerin uygarlık seviyesi dönemin Avrupa standartlarındaydı. Örneğin, Hindistan'ın sadece bu kısmında masa üzerinde yemek yenirdi. Bu kısmın dışındaki coğrafyada yaşayanlar genelde yerde yemek yerlerdi (Conti, 1854, s. 21).

2.1. Evlilik

Nicolo dei Conti'ye göre, Orta Hindistan bölgesi hariç diğer yerlerde çok eşlilik görülürdü. Düğün törenlerinde birçok enstrüman çalınırdı. Trompet ve flüt bunların bazılarıydı. Düğünlerde kişilerin maddi durumuna göre ihtişamlı ziyafetlerde şarkılar söylenirdi (Conti, 1854, s. 29). Hindu elitleri genellikle istedikleri kadar kadınla evlenebilirdi. Kadınlar kocaları öldüğü taktirde onlarla birlikte yakılırdı. Hindistan'da yapılan evliliklerin çoğunda kadınlar kocalarından fazla yaşamazdı. Kocasını vefat eden kadın cenaze merasiminde onunla birlikte ölürdü. Kocasının kolunu boynuna dolayan kadın onun yanına yatırılır ve her ikisi de yakılırdı. Eğer kocanın birden fazla eşi varsa onlarda alevlerin içine atılırdı (Conti, 1854, s. 6).

Günümüzdeki adı Kozhikode olan Kaliküt civarında sadece Hindu kadınların birden fazla eş almalarına izin vardı. Bu yüzden bazı Hindu kadınlar 10'dan fazla

kocaya sahipti. Kadın kocalarından birinin evine geldiğinde kapıya bir işaret bırakırdı. Hindu çiftler yetişkinliğe erişmiş çocuklarının evliliğine birlikte karar verirdi. Baba mirası çocuklara değil direk olarak torunlara kalırdı. Kambay şehrinde rahipler tek bir eşle evlenirdi (Conti, 1854, s. 20). Bölgenin gelir düzeyi ve yerel kültür öğeleri yüzünden bu durumun değiştiği yerlere rastlamak mümkündü. İravadi nehri etrafında yaşayan Hindu topluluklarında erkekler tek bir eş almak zorundaydı. Buradaki süslenme adetleri belirgin şekilde farklıydı (Conti, 1854, s. 13).

Abdürrezzak Semerkandî, Hindu toplumundaki evli veya bekar erkeklerin hayat kadınlarıyla beraber oldukları eğlence mekanlarından bahsetmektedir. Bu mekanlarda alımlı ve güzel giyimli hayat kadınları ikişerli olarak otururlardı. Bu mekanlara kim gelirse gelsin mekân sahipleri tarafından korunurdu. Lakin bu eğlence mekanlarında hırsızlık gibi suçlar cezalandırılmazdı. Mekandaki herkes kendi malını korumak zorundaydı (Semerkandî, 1375, s. 541).

Afanasiy Nikitin, Hindistan'daki Pegu şehrinden bahsederken Hinduların sosyal yapısı hakkında epey ilginç bilgiler vermektedir. Buradaki erkeklerinin ten renginin koyu olmasından dolayı açık beyaz tenli erkekler, kadınlar tarafından daha fazla beğenilirdi. Kadınlar gündüz kocalarıyla ilgilenirken gece vakitleri bu özelliklere sahip beyaz erkeklerin yanına gelirlerdi. Geceyi bu erkeklerle geçiren kadınlar onlara tatlı ve şarap ikram ederlerdi. Bu kadınlar beyaz tenli erkeklerden hamile katabilirlerdi. Doğan çocuklar beyaz tenli olursa kadınların kocaları beyaz tenli erkekleri ödüllendirirdi. Farklı sosyolojik durumlara sahip olan Hindular arasında bu tür davranışlarda görülürdü (Nikitin, 1958, s. 21-22).

Girolamo di Santo Stefano'nun notlarında da Hindistan'daki evlilik adetleri hakkında ilginç bilgiler vardır. Bu adetler bölgedeki yerel inanışlara göre değişiklik gösterebilirdi. Hindistan'ın bazı bölgelerinde erkekler bakire olan kadınlarla asla evlenmezlerdi. Erkeklerin bakire kızlarla nişanlandıkları olabiliyordu. Fakat bu nişanla asıl kuralın çiğnenmesine asla izin verilmezdi. Evlenilecek olan kız bekaretinin bozulması için 15 veya 20 günlüğüne başkasına teslim edilirdi. Bu süreç sonunda bekareti bozulan kız nişanlandığı kişiyle evlenebilirdi (Stefano, 1854, s. 5).

2.2. Din

Nicolo dei Conti'nin aktardığına göre, Hindistan'daki Brahmanlar astronomi ve gelecek tahminiyle çok ilgiliydi. Büyücülük bu sınıf arasında yaygındı. Onlar yemeklerini gizlice yemeği tercih ederlerdi (Conti, 1854, s. 25-26). Hindu rahipler toplumdaki hırsızlık, cinayet gibi toplumdaki ahlaksız durumları önlemek için büyük çaba harcarlardı. Yargılamalarda kişilerin şahidi yoksa inandığı put önünde yemin ettirilirdi. Daha sonra kişi kızgın demir parçasını yalardı. Eğer vücudunda bir yara olmazsa masum olduğuna inanılırdı. En yaygın yemin yöntemi kaynayan tereyağının içine kişinin 2 parmağını daldırmasıydı. 3 gün boyunca bu parmaklar bandajla sarılı dururdu. Bandaj açıldığında parmakta bir yanık yoksa kişinin masum olduğuna karar verilirdi. Bu tür uygulamalarda rahipler mutlaka hazır bulunurdu (Conti, 1854, s. 30-31).

Abdürrezzak Semerkandî'nin ifadelerine göre, Hindu rahipler için ineğin büyük bir kutsallığı vardı. Onlar bu hayvanı asla yemezlerdi. Hindu din adamları ineği öldüren birini hemen infaz ettirirlerdi. Hinduların inek gübresini alınlarına sürmek gibi bir adetleri de vardı (Semerkandî, 1375, s. 528-529). Nicolo dei Conti Hindu rahiplerin kurban ayinlerinde ön planda olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca, insanların tanrılara kurban edilebildiği çeşitli ritüeller uygulanırdı. Genç kadınların bulunduğu süslü arabaların önüne atarak yaşamına son veren kimselere sıkça rastlanırdı. Bazı Hintliler vücutlarına ip geçirerek kendilerini arabaya bağlarlardı. Hindu rahipler çeşitli dini bayramlarda halka olabildiğince yakın temas ederdi. Senede 3 sefer büyük festivaller düzenlenirdi. Erkek ve kadınlar nehir ve denizlerde yıkanırdu. Ardından ziyafet verilirdi. Bu ziyafette şarkılar söylenerek dans edilirdi. Bu festivallerde birçok kandil yakılırdı (Conti, 1854, s. 28). Semerkandî'ye göre, Hindistan'ın bazı köy ve kasabalarında yaşayan Hindular ibadetlerine çok düşküdü. Onlar ibadetlerinin ardından müzik çalarak dans ederlerdi. Bu genellikle sabah ve akşam vakitlerinde yapılırdı (Semerkandî, 1375, s. 531).

Afanasiy Nikitin, Hindistan'daki İslam devletlerinde Müslüman Hinduların önemli makamlarda yer alabildiklerinden bahsetmektedir. Bu görevliler buldukları siyasi yapıya sadıksa ve iş için gerekli yeteneklere haizse mutlaka değerlendirirdi. Behmenî Türk Sultanı III. Muhammed Şah'ın maiyetindeki vezirlerin 20 tanesi Müslüman, 6 tanesi ise Hintli kişilerdi. Aynı şekilde birçok Hindu'nun İslam devletlerinin ordularında yer aldığı da görülmekteydi. Yine Behmenî Türk Sultanlığına destek veren 4 Hindu vezirin, 40 bin süvari ve 100 bin piyade gücü mevcuttu (Nikitin, 1958, s. 26-27).

Girolamo di Santo Stefano'nun notlarında Hindistan bölgesindeki Hristiyan topluluklar hakkında bazı bilgiler bulunmaktadır. Hindistan'da Hristiyanlık taraftar bulan dinler arasındaydı. Bölgedeki yerleşim alanlarında Hristiyan toplulukların bir arada yaşadığı yerler mevcuttu. Bu sayede Hristiyan toplulukların adetleri ve kültürlerinin muhafazası daha kolay bir şekilde gerçekleşiyordu (Stefano, 1854, s. 5). Hindistan'da Hristiyanlığın temsilcisi olan kuvvetli bir devlet olmadığı için bu din siyasi destekten mahrumdu. Bu durum din adamı ve ibadet alanı eksikliğini ortaya çıkarıyordu. Stefano'nun grubundan biri vefat ettiğinde onu uzun zamandır bakımsız olan bir kiliseye gömmek zorunda kalmışlardı (Stefano, 1854, s. 6)

2.3. Eğlence

Semerkindi'nin notlarına göre Hindu ileri gelenleri büyük şenlikler tertip ederlerdi. Bu şenliklere uzak mesafelerden yöneticiler, komutanlar ve tüccarlar da iştirak ederdi. Katılımcılar kendi güçlerine göre yanlarında atlar, filler, sanatçılar, yiyecek ve içecekler getirirlerdi. Bu festivallerde Hindu kralların huzuruna fillerle çıkmak sıkça rastlanan bir durumdu. Festivallerde 3,4 veya 5 katlı büyük çardaklar kurulurdu. Bu çardaklarda insan ve hayvan figürleri vardı. Çardaklar sırasıyla dizildiğinde kral tahtıyla fakir kimselerin eşyaları çardaklara konulurdu. Bu tür uygulamalarda birlik ve bütünlük amaçlanırdı. Meydanlarda şarkılar söylenir ve şiirler okunurdu. Kralların önünde güzel kızların dans etmesi adettendi. Eğitimli filler bu şenliklerde gösteriler düzenlerdi. Bir tahtanın ucuna çıkan fil hortumu üzerine çeşitli objeler alarak insanları eğlendirirdi. Üç tahtanın üzerinde dengede duran fil müzik

eşliğinde çeşitli uzuvlarını hareket ettirerek dans ederdi. Filin müziğe göre yerden tahta alıp onu oynatması da görülen bir durumdu. Kral festivallerde eğlence faaliyetlerini gerçekleştiren kişilere ihsanda bulunurdu (Semerkandî, 1375, s. 549-550).

Afanasiy Nikitin'in ifadelerine göre bölgedeki İslam hükümdarları arasında avlanmak sıkça tercih edilen bir eğlence türüydü. Av işi için büyük merasimler tertip edilirdi. Birçok görevli bu etkinliklerde yer alırdı. Behmenî Türk Sultanlığındaki bir av merasimine 300 süvari, 500 piyade, farklı işlerle meşgul 20 atlı, 30 müzیکçi, 200 zırlı fil gibi kuvvetler eşlik ederdi. Bu merasimlerde sultanın annesi, eşi ve ailesinden diğer kimselerde hazır bulunabilirdi. Avlanma genellikle Türk-İslam beyleri için sevilen bir eğlence vasıtasıydı (Nikitin, 1958, s. 17).

Ramazan ve Kurban Bayramları Hindistan bölgesindeki Müslümanlar için bir hayli önemliydi. Bu zaman dilimlerinde dini yükümlülükler itinayla yerine getirilirdi. Bayramlar diğer coğrafyalarda bilinen Müslüman adetleriyle tertip edilip kutlanırdı. Ayrıca Hristiyanlıkta Hz. İsa'nın dirilişinin kutlandığı Paskalya Yortusu gibi bazı önemli günlerde kutlanabilirdi. Bölgedeki Hristiyanlar kendi önemli günlerini belirlenen sınırlar içerisinde kutlardı (Nikitin, 1958, s. 20).

2.4. Kıyafet Kültürü

Nicolo dei Conti Hindistan'daki kıyafetlerin bölgelere göre farklı olduğundan bahsetmiştir. Yün kıyafetler Hindular arasında çok tercih edilmezdi. Onlar genellikle keten ve ipek kumaşları severdi. Bu iki kumaştan elbiseler yaygındı. Hindu erkekleri dizlerinin hemen altına kadınları ayak bileklerine kadar örtülen giysileri tercih ederlerdi. Sıcakların çok olduğu bölgelerde daha az giysi giyilirdi. Onlar böyle iklimlerde sandalet giymeyi seçerlerdi. Başka bölgelerde ince deriden yapılan altın ve ipekle bezenmiş ayakkabılarda giyilirdi. Hindu kadınları kollarına, bacaklarına mücevherlerle süslü takılar takarlardı. Hintli kadınlar Müslüman kadınları gibi örtünmedikleri için saçlarını farklı şekillerde toplarlardı. Altın iplikler, çeşitli renkteki kumaş parçaları onların saçlarında süs olarak durabilirdi (Conti, 1854, s. 22-23).

Abdürrezzak Semerkandî'nin ifadelerine bakıldığında Hindistan'daki idari elitlerinin kıyafet seçimleri oldukça lükstü. Onlar kıymetli kumaşlardan yapılmaya giyisiler giyerlerdi. Ayrıca kaliteli kıyafetlerini pahalı detaylarla tamamlamaya çalışırlardı. Bu detaylar arasında en çok tercih edileni altın, gümüş ve incilerden yapılmaya takı ürünleriydi. İslam hükümdarlarından ziyade Hindu krallarının Çin menşeli ürünlere ilgisi vardı (Semerkandî, 1375, s. 542-543).

Afanasiy Nikitin'in notlarında belirttiği üzere İslam devletlerinin idari elitleri genellikle pantolon, gömlek ve kaftan giyerlerdi. Halk özellikle kış aylarında bel, omuz ve baş kısımlarını sıcak tutmaya özen gösterirdi (Nikitin, 1958, s. 15). Hindistan'da yaz aylarında bazı Hindu bölgelerinde çıplaklık çok normal karşılanmaktaydı. Hindistan'ın doğu bölgesindeki bazı yerleşimlerde kadınların göğüs kısımları açıktı. Onlar saçlarını genellikle tek örgü şeklinde toplardı. Buralardaki genç nüfus arasında çıplaklık utanç verici bir durum olarak görülmezdi (Nikitin, 1958, s. 13-14).

2.5. Yiyecek ve içecekler

Nicolo dei Conti'nin notlarından Hindistan verimli arazilere sahip bir bölge olduğu rahatlıkla anlaşılmaktadır. Elma, portakal, kestane, kavun ve çeşitli rahatsızlıklara şifa olan kafur gibi birçok meyve bölgede bulunurdu. Lakin bu yüzyılda Hindistan'da üzüm yetiştirme çok gelişmemişti. Bölgede neredeyse hiç üzüm asması yoktu. Buna mukabil Hindular arasında şarap yapımı da fazla bilinmezdi (Conti, 1854, s. 15). Hindular bunun yerine dövülmüş pirincin suyla karıştırılması ve bazı ağaç özlerinin aktarımıyla alkollü bir içki elde ederlerdi. Bahsedilen yüzyılda Hindular bu içkiyi şarabın yerine içerlerdi. Thal ismi verilen ağaçların dallarının kesilerek yüksek noktalara asılmasıyla onlardan bir tür meyve suyu elde edilirdi. Hindular arasında pirinç, süt ve peynir tüketilirdi. Onların bazıları keklik, sülün ve kümes hayvanları gibi et ürünleri de yiyebilirdi (Conti, 1854, s. 22).

Başka bir İtalyan seyyah olan Girolamo di Santo Stefano, Avrupa'da üretilemeyen bazı tarım ürünlerinin Hindistan'da yetiştirilebildiğini kaydetmiştir. Bunlar arasında en mühimi biber bitkisiydi. Biber tohumları uygun toprağa ekildiğinde rahat

bir şekilde fide haline gelirdi. Bunlar çeşitli türdeki ağaçların etrafında da yetiştirilebilirdi. Avrupa’da biber yetişmemesi bu bitkinin fidelerinin bilinmemesinden kaynaklanmaktaydı. Biberlerin bazıları güneşte kurumaya bırakılırdı. Bu bitkiler 5-6 gün içerisinde istenen forma kavuşabilirdi. XV. yüzyıl Avrupa’ında bilinen zencefilin Hindistan bölgesinden ihracatı da çok önemliydi. Hindistan’da zencefilin üretimi için ceviz boyutunda kökler toprağa ekilirdi. Ekilen zencefil kökü yaklaşık 1 ay sonra büyümeye başlardı (Stefano, 1854, s. 4). Hindistan’da yetişen bitkiler tıp, kozmetik ve tekstil gibi farklı alanlarda kullanırdı. Bölgede yetişen beyaz sandal ağacı bu duruma en iyi örnekti. Bu bitkinin yağı ve kokusundan birçok farklı alanda faydalanırdı (Stefano, 1854, s. 7).

Afanasiy Nikitin’e göre Hindistan’ın İslam hakimiyetindeki bölgelerinde farklı içecek alışkanlıkları vardı. İslam medeniyeti tarafından bilinen yerel içeceklerin yanı sıra Avrupa’daki içeceklerde tanınırdı. Şarap bu içecekler arasında muhtemelen en mühimlerinden biriydi. İslamiyet’e göre şarap tüketimi yasak olsa da Müslümanlar arasında şarap yapımı bilinirdi. Ayrıca İslam tebaası arasında buğday, pirinç ve nohut sıklıkla tüketilirdi. Müslümanlar arasında nohut hayvan yemi olarak da kullanılırdı (Nikitin, 1958, s. 14). Hindistan topraklarında hüküm süren İslam ricalinin sofraları bir hayli geniş olurdu. Behmenî Türk Sultanlığı’nın Melikü’t-Tüccar namıyla bilinen veziri Muhammed Gavan’ın sofrası bu duruma en büyük örnekti. Nikitin’in aktardığına göre vezirin sofrasına her gün 500 kişi gelerek nasiplenirdi. Bu sofralarda sıkı bir oturma düzeni olurdu. Baş vezir Muhammed Gavan ile sofrada oturabilen yalnızca 3 vezir vardı. Onların da farklı yerlerde oturan 50’şer kişilik maiyetleri vardı. Baş vezir Muhammed Gavan’ın 100 kişi olan ev halkı ve hizmetlileri de ziyafetlerde hazır bulunurdu (Nikitin, 1958, s. 25).

Abdürrezzak Semerkandî’nin kaydettiği notlarda Hindu ve İslam tebaasına mensup insanların sofrası kültürleri açıklanmaktadır. Özellikle Hindu elitleri arasında aynı masada yemek yeme adeti çok yaygın değildi. Bu durumun bir saygısızlık olarak addedilmesi mümkündür. Lakin İslam medeniyetinde sofrası kültürü bir hayli mühimdir. Aynı sofrası etrafında yemek yenmesi oldukça normal karşılanan bir durum

olmuştur (Semerkandî, 1375, s. 545). Nikitin bazı Hinduların Müslümanlarla da aynı yerde yemek yemediklerinden bahsetmekteydi. Hatta onlar yedikleri yemekleri bile Müslümanların görmesini istemezlerdi. Genellikle yiyecek tüketilirken sağ el tercih edilirdi. Sofrada sol elle yemek yenmez, bıçak ve kaşık kullanılmazdı. Hindular arasında balık, büyükbaş ve küçükbaş eti tüketmeyen insanlarda vardı. Ayrıca alkollü içki tüketmeyenlere de rastlanılmaktaydı. Bazı Hindular arasında sadece günde iki öğün yiyecek tüketilirdi (Nikitin, 1958, s. 19). Hindistan'daki yemek kültürünün yerel inanışlara göre sıkça değiştiği unutulmamalıdır.

2.6. Hayvancılık

Nicolo dei Conti Hindistan bölgesinde yaşayan farklı hayvan türlerinden bahsetmektedir. Bu hayvan türleri arasında fillerin ayrı bir yeri vardır. Filler Hindistan'ın tamamında görülebilen hayvanlardan biriydi. Ayrıca ardıç kuşunun ismi de sıkça vurgulanmaktaydı (Conti, 1854, s. 9). Nicolo dei Conti 6 arşın büyüklüğünde yılanlar gördüğünden bahsetmişti. Bunlar Hindular tarafından kızartılarak yenirdi. Kırmızı karıncalarda Hintliler tarafından sıkça tüketilirdi. 1 arşın uzunluğunda boynuzla sahip gergedanlar bulunurdu. Bunların boynuzları panzehir yapımında kullanılırdı. Timsahlar sıkça bahsedilen hayvan türlerinden biriydi. Hindistan'da boğalar değerli bir hayvan olarak kabul edilirdi. Özellikle tüylü ve kıllı boğalar daha çok beğenilirdi. Atlar için özel süslü arabalar mevcuttu. At gemleri hayvanların göğüs kısmını süsleyecek şekilde düzenlenirdi. Bunlar Hindu seçkinlerinin atlarını süsleme türüydü (Conti, 1854, s. 13-14).

Filler bölgede en fazla yararlanılan hayvanlardan biriydi. Fillerin çeşitli evcilleştirilme yöntemleri vardı. İlk yöntemle göre fillerin kızışma mevsimi geldiğinde dişi filler ormanda belirli alana salınırdı. Bu alanlarda filleri yakalamak için yapılmış mimari kompleksler bulunurdu. Buranın mimarisi iki kapılı ve fillerin aşamayacağı duvarlardan oluşurdu. Erkek fil dişiyi gördüğünde ilk kapıdan içeri girerdi. Bunu gören avcılar diğer kapıdan dişiyi çıkartırlardı. Elinde büyük halatlarla içeri giren biri muhafazanın önünde kendini gösterirdi. Fil, ona doğru yöneldiğinde arkasında bulunan kimseler erkek filin ayaklarına halatları geçirirdi. Yakalanan file 3-4 gün az

miktarda yemek verilirdi. 15 gün sonra fil sakinleşirdi. Sonrasında hayvan yanına getirilen 2 uysal fille birlikte dolaştırılırdı. Bu ilk evcilleştirme yöntemiydi. İkinci- siyse fili doğada bulunan vadilerde kısıtlayarak, açlıkla evcilleştirme yöntemiydi. Bu uygulama sonucunda fil yine evcilleşirdi. Evcil filler pirinç ve tereyağıyla beslenirdi. Vahşi filler ise doğada bulunan ağaç dallarını ve otları tüketirdi. Askeri amaçla kullanılan filler oldukça zeki olurdu. Sahibini korumak için atılan okları ve ciritleri ayak tabanlarıyla engellerdi. Birçok Hintli kral zırhlı ve değerli taşlarla süslü fillere binerdi (Conti, 1854, s. 12).

Abdürrezzak Semerkandî Hindistan'daki krallar arasında file sahip olanların varlığından bahsetmektedir. Bu gibi krallar filler arasında heybetli olanları kendi saraylarındaki özel yerlerde beslerdi. Kralların fil yetiştirmek gibi bir amaçları vardı. Fil yavrusu elde etmek için muntazam bir bakımla hayvanlar beslenirdi. Günde iki kez beslenen fillerin her birinin ayrı yaşadığı alanlar vardı. Çeşitli yöntemlerle yakalanan filler arasında iyi özellikli olanların alınmasına dikkat edilirdi (Semerkandî, 1375, s. 539-540).

Afanasiy Nikitin, Hindistan coğrafyasındaki birçok hayvan türünden bahsetmiştir. Bunlar arasında maymunların ayrı bir yeri bulunmaktaydı. Maymunlar dağlık ve ormanlık alanlar dahil birçok yerde yaşarlardı. Maymunlar belirli bir hiyerarşik düzenle hayatlarını idame ettirirlerdi. Maymun toplulukları arasında saygı duyulan ve sözü dinlenen lider maymunlar vardı. Bu hayvanlar toplu olarak hareket ederlerdi. İnsanların mallarını çaldıkları veya onlara saldırdıkları da olurdu. Nadir de olsa bazı maymunlar kendi çocuklarını reddederdi (Nikitin, 1958, s. 16).

2.7. Zanaat

İslamiyet'i kabul eden Hindular genellikle şehirlerde zanaat faaliyetleri ve ticaretle meşgul olurlardı. Müslüman Hinduların zanaatkar olmasının en mühim nedeni İslam devletlerinde bu sınıfın işsiz kalmamasıydı. Bu bakımdan marangoz, demirci, terzi, berber, kasap işlerinde mahir olan birçok Müslüman Hindu'ya rastlanırdı (Srivastava, 1964, s. 30). Bölgedeki İslam devletlerinde köleler arasında en yetenekliler seçilirdi. Bunlara farklı zanaat eğitimleri verilirdi. Sahipleri için kölelerin iyi

zanaatkar olmaları maddi açıdan önemliydi. Hatta bu sayede kölelikten azat olanlarda vardı (Rashid, 1969, s. 35).

Hindistan bölgesinin genelinde yaygın bir ticaret ağı vardı. Bu sebeple şehir ve köylerdeki zanaatkarların kurduğu loncalar çok kuvvetliydi. Hindistan'daki siyasi gelişmelerden bağımsız olarak zanaatkar sınıfı her zaman gücünü korumayı başardı. Bölgedeki siyasi yapıların ihtiyaçlarına bağılı olarak devlet destekli veya özel teşebbüse ait imalat atölyeleri vardı. Örneğin, Delhi Türk Sultanlığı'nda kraliyet atölyeleri mevcuttu. İpek, pamuk gibi kumaşlardan değerli giysiler üretilirdi. Altın, gümüş eşya yapan imalathanelere de rastlamak mümkündü. Bunların çoğu devlet destekli zanaat merkezleriydi. Özel teşebbüs genellikle kumaş üretimi, kâğıt üretimi, boya üretimi, metal işçiliği, taş işçiliği, kâğıt imalatı gibi daha az maliyetle fazla kâra yönelik girişimlerdi (Srivastava, 1964, s. 34).

Hindistan bölgesinde zanaat faaliyetleri birçok safhada kendini göstermekteydi. Büyük kalabalıkların bir araya geldiği şenlik veya festival gibi etkinlikler uygun bir ortam oluşturunuyordu. Zanaatkarlar bir arada bulunup portatif dükkanlarını kurarak insanlara becerilerini sergileyebiliyordu. Zanaatkarın el emeği beğenilirse malı satın alınırdı. Bu mallara örnek vermek gerekirse zanaatkarlar tarafından yapılan biblolar, süs eşyaları, oyuncaklar rağbet gören el işi ürünlerdi (Buck, 1999, s. 121-122).

Nicolo dei Conti Hindistan'daki bazı zanaat faaliyetleri hakkında mühim bilgiler vermiştir. Bölgenin coğrafyasında birçok akarsu kaynağı bulunduğu için kayıkçılık yapımı gelişmişti. Özellikle balıkçı kayıkları imalatında zanaatkarlar çok sağlam ürünler ortaya çıkartıyordu. Bu konuyla ilgilenen ustaların en büyük özelliği doğru ağacı seçmekteki becerileriydi. Sandal yapımında ağacın türü, imal edilirken sandalın genişliği gibi etmenler çok önem arz ediyordu (Conti, 1854, s. 10). Bölgede bulunan zanaatkarlar gerektiğinde Avrupa'dakilerden daha büyük ve dayanıklı gemiler imal edebilirdi. Bahsedilen gemiler 5 yelkene sahipti. Geminin alt kısımları denizin mukavemetine dayanıklı olması için 3 büyük kalasla inşa edilmişti. Ayrıca

bazı gemiler bölme yöntemiyle yapılırdı. Yolculuk sırasında geminin bir kısmı parçalansa bile kalan kısımlarıyla seyahatin tamamlanabilirdi (Conti, 1854, s. 26-27).

Semerkindî Hindistan'ın gelişmiş şehirlerinde zanaatkar dükkanlarının bir arada olduğundan bahsetmektedir. Örneğin inci, elmas, yakut ve zümrüt gibi kıymetli taşları işleyen kuyumcular mallarını pazarlarda bir arada satarlardı. Zanaatkarların yeteneklerine göre mallarının çeşit ve fiyatları belirlenirdi. Hindistan bölgesinin tamamında zanaatkarların ürettikleri iyi kalitedeki mallara bölgenin idari elitleri ve zenginleri talip olurdu. Bu bakımdan bir işi iyi nitelikte yapabilmek önemliydi (Semerkandî, 1375, s. 537-359).

Afanasiy Nikitin Hindistan'daki zanaatkarların ticaret için değerli mallar ürettiklerinden bahsetmektedir. Bu mallar genellikle liman şehirlerine götürülürdü. Burada ihtiyaç ve kaliteye göre fiyatlandırılıp satılırdı. Pamuk, ipek ve yünden imal edilen kumaşlar, çini boyaları zanaatkarların mahir bir şekilde imal edebildiği bazı ürünlerdi (Nikitin, 1958, s. 21). Hindistan bölgesindeki zanaatkarlar değerli taşları işlemek konusunda tecrübeliydi. Nitekim akik taşının çıkarılıp işlenmesiyle elde edilen ürünler her coğrafyadan alıcı bulurdu. Kuyumcu ustalarının yetenekleri sayesinde değeri artan birçok takı ve kolye vardı. Hindistan'da bulunan elmas ustaları da bu alanda haklı bir üne sahipti (Nikitin, 1958, s. 28).

Sonuç

Hindistan kadim kültüre sahip önemli bir coğrafyadır. XV. yüzyılda Hindistan'a farklı amaçlarla giden seyyahların verdikleri bilgiler hayli mühimdir. Bu yüzyılda Hindistan'a iki hâkim kültür egemendir. Bunlardan ilki yerli Hindu kültürü ikincisi ise İslam medeniyetidir. Hindistan'ın yerlileri olan Hindular uzun zamandan beri kökleşmiş bir sosyolojik anlayışa sahiptir. Güçlü siyasi yapıların olduğu bu zaman diliminde sosyal hayat keskin bir şekilde ayrılmaktadır. Türk yönetici sınıfı bu durumun daima farkında olmuştur. Onlar Hindulara hoşgörüyle muamele etmiştir. Bu sebeple farklı hayat tarzına sahip kültürlerin bir araya gelmesi kolaylaşmıştır.

Her iki kültür de birbirini etkilemeyi başarmıştır. İslam fütuhatlarının sürmesi bu kültürün bölgede yayılmasını sağlamıştır. İslam ve Hindu kültürünün birbirleriyle olan etkileşimi sosyal hayatta açık bir şekilde görülmektedir. Hindistan'daki Müslümanlar, sosyal hayat içerisinde canlı bir şekilde yer aldı. Onlar Hindularla kaynaşmışlar ve hoşgörüyü farklı kültürlerle tesir etmişlerdir. Müslüman olan Hinduların devlet kademelerinde yer alması, yüksek gelirli işlerde çalıştırılması gibi uygulamalar örnek olarak gösterilebilir. XV. yüzyıl seyahatnamelerinde bu durumlar hakkında mühim bilgiler mevcuttur.

Ticari amaçla gelmiş olan seyyahlar Türk-İslam ve Hindu hakimiyetindeki alanlarda serbestçe dolaşmıştır. Bu durum seyyahların özgün ve karşılaştırmalı bilgiler edinmesini sağlamıştır. Böylece, XV. yüzyıl Hindistan coğrafyasındaki tüm sosyal ve kültürel etmenler seyahatnamelerde kendine yer bulmuştur. Seyahatnamelerdeki bilgilerin büyük çoğunluğu birbiriyle tutarlıdır. Bu durum seyyahların Hindistan bölgesindeki sosyal hayatı çok iyi gözlemlediklerine dair en önemli kanıtlardan biridir. XV. yüzyılda Hindistan'a giderek notlar tutan seyyahların farklı bölgelerden gelmesi bir avantajdır. Seyyahlar İslam ve Hristiyan coğrafyalarının farklı yerlerinden Hindistan'ı ziyaret etmiştir. Bu sebeple onların gözlemleri geniş bir bakış açısı oluşturmaktadır. Hindistan'daki gelenek ve göreneklerin tam manasıyla idrak edebilmesi farklı seyahatnamelerin bir araya getirilmesiyle mümkündür.

Hindu topluluklarında yerel adetlerin etkisinde olan evlilik, din, eğlence, giyim ve kuşam kültürlerinde net bir ayırım olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum İslam kültürü açısından geçerli değildir. Seyyahların verdiği bilgilere göre İslam hakimiyetindeki topraklarda Müslümanlar birbirlerine çok yakın toplumsal tepkiler vermişlerdir. Fakat Hindular için bu durum söz konusu değildir. Hindular coğrafi özellikleri farklı alanlarda değişik âdet ve geleneklerin etkisinde kalmışlardır. XV. yüzyıl sosyal hayatına bakıldığında Hindistan'da yaşayan yerliler kalabalık nüfusa sahip olsalar bile Müslümanlar karşısında hâkim bir sosyolojik anlayışa sahip olamamışlardır.

Kaynakça

- Azamat, Nihat (1988). “Abdürrezak es Semerkandi”, İslam Ansiklopedisi, Cilt 1, İstanbul: İslam Araştırmaları Merkezi, 299-300.
- Baranov, L.S. (1939). Afanasiy Nikitin Perviy Russkiy Puteşestvennik v İndiyu, Kalinin: Kalininskoe Oblastnoe Knijnnoe İzdatelstvo.
- Barozzi, Pietro (1999). “Girolamo da Santo Stefano e Colombo”, La Berio, Sayı 1, Ed. Laura Malfatto, 32-41.
- Baumgartner, Ingrid (2003). “Conti, Niccolo Dei (c. 1395-1469)”, Literature of Travel and Exploration an Encyclopedia, Cilt 1, Ed. Jennifer Speake, New York: Taylor Francis Group, 277-278.
- Buck, C. H. (1999). Faiths Fairs and Festivals of India, New Delhi: Asian Educational Services.
- Chandra, Satish (2014). History of Medieval India (800-1700), New Delhi: Orient BlackSwan.
- Conti, Nicolo dei (1854). “The Travels of Nicolo Conti, in the East, in the Early Part of The Fifteenth Century”, India IX The Fifteenth Century Being a Collection of Narratives of Voyages to India, in the Century Preceding the Portuguese Discovery of the Cape of Good Hope, Çev. Poggio Bracciolini, Ed. R.H. Major, E.S.Q., F.S.A., Londra: Hakluyt Society, s. 3-39.
- Dale, S. F. (2009). The Muslim Empires of the Ottomans, Safavids, and Mughals, Cambridge: Cambridge University Press.
- Demir, Hami (2024). “Bâbürlü Devletin Sosyo-Kültürel Yapısı Üzerine Bir Değerlendirme”, Yeni Türkiye Hindistan Türkleri Özel Sayısı, Cilt 30, Sayı 135, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 179-189.
- Johnson, Donald (2007). “Rethinking the Rise of European Hegemony”, Education About Asia, Cilt 12, Sayı 1, Michigan: Association for Asian Studies, 17-22.
- Koç, Bilal (2022) “Delhi’de Kurulan Türk ve İslam Devletlerinin Tarihi Kaynakları”, Hindistan’da Kurulan Türk-İslam Devletlerinin Tarihi Kaynakları, Ed. Cihan Oruç, İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları, 115-167.
- Konukçu, Enver (1992). “Behmeniler”, İslam Ansiklopedisi, Cilt 5, İstanbul: İslam Araştırmaları Merkezi, s. 353-354.

- Nikitin, Afanasiy (1958). *Hojdenie za Tri Morya Afanasiya Nikitina 1466-1472 gg.*, Moskova: Akademii Nauk SSSR.
- Rashid, A. (1969). *Society and Culture in Medieval India (1206-1556 A.D.)*, Kalküta: K. L. Mukhopadhyay.
- Semerkindi, Abdürrezzak (1375). *Matla'us Sa'deyn ve Mecma'ul Bahreyn*, Ed. Abdülhüseyin Nevai, Tahran.
- Spodek, Howard, Louro & Langford, Michele (2007). "Michele Langford Louro, India in the World; The World in India 1450-1770", *Education About Asia*, Cilt 12, Sayı 1, Michigan: Association for Asian Studies, 23-28.
- Srivastava, Ashirbadi Lal, (1964). *Medieval Indian Culture*, Jaipur: Shiva Lal Agarwala.
- Stefano, Girolamo di Santo (1854). "Account of the Journey of Hieronimo Di Santo Stefano, a Genovese, Addressed to Messer Giovan Jacobo Mainer", *India IX The Fifteenth Century Being a Collection of Narratives of Voyages to India, in the Century Preceding the Portuguese Discovery of the Cape of Good Hope*, Ed. R.H. Major, E.S.Q., F.S.A., Londra: Hakluyt Society, 3-10.
- Yaroslavtsev, V.G. (2017). "Afanasiy Nikitin Oteçestvennyy Predprinimatel Zemleprohodets", *Ekonomika i Sotsium*, Cilt 43, Sayı 12, Saratov: İnstitut Upravleniya i Sotsialno Ekonomiçeskogo Razvitiya, 1361-1363.

Extended Abstract

The Indian region has been an important geographical area that has been home to many civilisations throughout history. The sovereignty of states with diverse cultures in India significantly impacted social life. It diversified social life in different parts of Indian geography. In the 15th century, the representatives of two major cultural groups played a decisive role in shaping the political atmosphere of the region. During, The Delhi Turkish Sultanate (1206-1526) was the protector of Islamic civilisation in India. The Delhi Turkish Sultanate was influential in the northern parts of the region. In time, this influence began to spread to other parts of the region.

The city of Delhi has been infused with Islamic cultural elements since the 13th century. The city of Delhi, which remained untouched by the Mongol invasions that shook the Turkish-Islamic civilisation, continued its development. This situation caused the Turkish-Islamic population in neighbouring regions to come to India. The Turkish Sultanate of Delhi administered the local elements in the geography it controlled based on its Islamic understanding. Indians living in the Turkish Sultanate of Delhi could live their social lives comfortably by adhering to specific rules. In time, the prominent members of the Islamic and Indian communities began to influence each other socially.

The Turkish Sultanate of Delhi began to weaken in the last quarter of the 15th century. The state finally collapsed in the first half of the 16th century. During the period of the weakening of the Turkish Sultanate of Delhi, many Islamic states emerged. The states of

Khandesh (1370-1601), Malwa (1392-1531), and the most recent state of Gujarat (1407-1572) preserved the classical Islamic civilisation in India. The Behmenid Sultanate (1347-1527), established in the southern regions of India, was another important political structure for Islamic civilisation. These states ensured that the culture and customs of Muslims in the Indian region spread to a broader territory. Especially the Behmenid-Vijayanagar struggle in India was very difficult.

By the 15th century, the Vijayanagar State (1350-1646) was one of the most powerful political structures that Indian culture could produce. The Vijayanagar State had a considerable human potential as it was supported by local elements. This state harboured all elements of Indian culture in its sphere of sovereignty. Vijayanagar was built with the basic Indian ways of thinking in social, cultural, military, and administrative fields. The struggle for dominance between the Behmenid Sultanate and the Vijayanagar state caused social groups to interact with each other.

Muslims and Indians realised each other's potential in the fields of trade and crafts. In this way, Muslims and Indians living in India developed the ability to live under different political structures. All differences in social life based on cultures became more recognisable among societies. In particular, the understanding of Islamic culture that protects basic human values has facilitated the coexistence of Hindus and Muslims in social life. Islamic tolerance and justice were very welcome in social groups belonging to Indian culture, where social gaps such as the caste system were high.

For a long time, European merchants were engaged in commercial activities with many Asian countries, especially in the Indian region. However, these merchants did not know any routes other than the main trade routes. The known trade routes were generally suitable for land transport. This situation was very disadvantageous for the traders coming to the Indian region from the interior or coasts of Europe. For this reason, the number of people coming to India was small.

The emergence of new routes for maritime transport in the 13th century changed the course of events. This was an important factor affecting the future fate of the Indian region. European merchants first realised the commercial potential of India. Over time, trade with India became easier and less costly. The share of income from overseas trade in the economies of European states such as Spain and Portugal increased significantly.

Many merchants from Europe started to go to India by using new trade routes. The existence of strong centralised states in India in the 15th century was very advantageous for commercial life. When European merchants came to India, they encountered great Islamic and Indian states. They could easily carry out their commercial activities in the sovereignty areas of these states. They neutralised the political borders in India with their merchant identities. In this way, they had the opportunity to examine an important part of Indian geography very well.

Most of the travellers who came to India in the 15th century were in the region for commercial activities. Only some of them recorded travel diaries. The Italian merchant Nicolo dei Conti (1395-1469) is an example of this. Born in Venice, Nicolo dei Conti worked as a merchant in the Middle East for many years. Here he learnt the customs and languages of the eastern peoples. The Italian traveller's acquisition of these qualities benefited him during his journey to India.

Another Italian traveller who went to the region for commercial activity was a merchant named Girolamo di Santo Stefano. Stefano was born in Genoa, Italy. Genoa, one of the most important trade cities of Italy, played an important role in the upbringing of the Italian traveller. This merchant made many commercial ventures in the Middle East. Girolamo di

Santo Stefano gave important information about social life during his commercial activities in India. It is not a coincidence that both Italian merchants who visited India were engaged in trade activities in the Middle East. As a matter of fact, travelling to the Indian region was a very logical move after knowing the political, social, and economic conditions of the eastern countries well.

Afanasiy Nikitin (?-1475) was one of the merchants who came to the region from outside Europe. Nikitin belonged to the Russian nation. Since Nikitin was a prominent merchant in Russia, he was very successful in social relations. In this way, he was able to go to a distant geography, such as India, and carry out commercial activities. The Russian traveller generally interpreted the social life in India through Orthodox culture. For this reason, he had some prejudiced views against Muslim communities. However, the author explained the social and belief differences between Muslims and Indians in a good way. Therefore, Afanasiy Nikitin's notes are very important for understanding the social life of the Indian region.

Abdürrezzak Samarkandî was one of the travellers who came to the Indian region in the 15th century and did not engage in commercial activities. Abdürrezzak Samarkandî's father held various positions in the Timurid Empire. Samarkandî received a qualified education. Samarkandî's visit to India was not actually voluntary. The Turkestanî traveller led the embassy delegation sent to India by the Timurid Empire. Shahrûkh, the ruler of the Timurid Empire of the period, ordered an embassy to India for economic and political reasons. Samarkandî, who had the qualifications to accomplish this task, was sent to the region. He held a series of meetings with the Vijayanagar and Turkish Islamic States in the region. As a result of this journey, he had the opportunity to learn about the social situation in India to the finest detail.

All travellers providing information about the Indian region in the 15th century mention similar sociological phenomena. In fact, as already mentioned, a caste system was practised in the areas dominated by Indians. The existence of a religious background in this caste system prevented the dissolution of this organisation. It formally organised how Indian society would treat people of different social statuses. Religious officials were at the top of this system. Administrators and soldiers followed this social group. Merchants with capital also found a place for themselves in the upper parts of the caste. People belonging to these classes were always in an advantageous position in the mixed caste system. Many social groups and events in Indian society were shaped by the caste system.

The sociological structure of Islamic society in India was simpler. This structure distinguished believers from non-believers in Islam. Apart from this, there was no difference between social groups. In addition, there were incentives for those who did not believe in Islam to change their minds. According to the statements of the travellers, the number of Muslims among Hindus was quite high. However, those who believed in Islam almost never changed their religion and believed in Indian gods. Social differences in Indian beliefs had a great effect on this situation. Monogamy and polygamy were common among Indians. Local customs in different parts of Indian geography influenced this situation. Generally, women were not allowed to outlive their husbands. In places under Islamic rule, family life was maintained within the limits set by religion.

There were profound differences between the entertainment lives of Muslims and Hindus. Although the dignitaries of both cultures liked to have fun together as a community, the practices were quite different. Where Islamic culture was prevalent, military-style entertainments such as hunting parties were common. In Indian societies, musical entertainment led by kings was common. In Indian society, such entertainments were held under the name

of festivities. The dress culture of Indians was very diverse. Islamic communities dressed more simply, as ordered by religion.

The animals that the travellers drew the most attention to in India were elephants and monkeys. It was frequently emphasised that elephants were used in armies by Islamic and Indian commanders. The fact that monkeys exhibited human-like behaviour was found interesting by the travellers. According to the information given by the travellers, Muslim communities had superior craftsmanship. Indians had experience in some fields. However, Muslims were able to do many jobs properly due to their experience in the geographies they came from.